

Länstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2022-06-08

Ärendebeteckning
705-1394-2022

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se
paula.ericson@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker

Er beteckning: S2022/00562 SOU 2021:95

Länstyrelsen i Norrbotten (nedan Länstyrelsen) yttrar sig över Gårdsförsäljningsutredningens betänkande *En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker* (SOU 2021:95).

Länstyrelsen har ingen erinran av utredningens förslag men önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Länstyrelsen vill betona att alkohollagen är en skyddslagstiftning med syftet att främja folkhälsan genom att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Länstyrelsen anser också att gårdsförsäljningsförslaget skulle kunna bidra till att utveckla landsbygdsföretag och besöksnäringen ytterligare. Gårdsförsäljning, i kontrollerade former, av lokalt producerade alkoholdrycker kan stärka och utveckla marknaden för våra dryckesproducerande företag i länet vilket ligger i linje med livsmedelsstrategin (Prop. 2016/17:104).

10. Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Länstyrelsen anser att gårdsförsäljningsförslaget skulle kunna bidra till att stärka konkurrenskraften för företag på landsbygden genom att besöksmålen utvecklas och att produkterna kan synliggöras för nya marknader och affärskontakter. Alkoholhaltiga drycker är redan idag en av Sveriges största produktgrupper för export inom livsmedelssektorn. Export av livsmedel är ett fokusområde i livsmedelsstrategin (Prop. 2016/17:104) där insatser görs genom ”Try Swedish” och Business Sweden.

Besöksnäringen i Norrbotten har de senaste tio åren närmast fördubblat sin omsättning och människor reser nu till länet från hela världen. Under samma period har även antalet dryckesproducerande företag ökat stadigt som ett resultat av riktade företagsstöd till livsmedelsförädling från Region Norrbotten. En åtgärd som ligger i linje med Norrbottens livsmedelsstrategi, Nära Mat, samt den nationella livsmedelsstrategin. Visit Sweden har också genomfört åtgärder för den nationella livsmedelsstrategin genom att utveckla måltidsturismen, där norrbottniska företag aktivt deltagit i arbetet.

Många av de företag i Norrbottens län som producerar alkoholhaltiga drycker är verksamma på landsbygden. Samarbetet mellan besöksnäring och mat- och dryckesproducenter i vårt till ytan stora län, har också blivit en framgångsfaktor för företagare på landsbygden, som numer kan erbjuda unika måltidsupplevelser för våra besökare.

Fokus för landsbygdspolitiken (Prop. 2017/18:179) är företagande, jobb, boende och välfärd vilket handlar om att skapa en grund för människor att kunna bo, leva och verka i hela landet. Förslaget om gårdsförsäljning stärker möjligheterna för utveckling inom dessa fokusområden i Norrbottens län.

10.7 Tillstånds- och tillsynsmyndighet

Om gårdsförsäljning skulle bli tillåtet instämmer Länsstyrelsen i utredarens bedömning om att Folkhälsomyndighetens tillsynsvägledande uppdrag kommer att vara av central betydelse för att säkerställa en likartad tolkning i hela landet. Det är viktigt att de föreskrifter som ligger till grund för tillståndsgivningen är tydliga. Av utredningen framgår också att tillstånds- och tillsynsarbetet är särskilt viktigt när det kommer till produkter som påverkar folkhälsan negativt (12.2.2). Länsstyrelsen anser därför att hänsyn ska tas till den problematik som anges i avsnitt 10.7.2 vid ett eventuellt införande av gårdsförsäljning.

12.2.2 Konsekvenser för folkhälsan

Även om utredningen menar på att gårdsförsäljning inte märkbart skulle påverka folkhälsan, visar den att både tillgängligheten av alkohol och alkoholkonsumtionen skulle öka om förslaget infördes. Begränsningar i tillgång och tillgänglighet av alkohol är de viktigaste åtgärderna för att minska de alkoholrelaterade skadeverkningarna (vilket bland annat framgår av förarbetena till alkohollagen 2010:1622, regeringens skrivelse 2021/22:213 samt i Swecos analys av den svenska dryckesbranschen). Länsstyrelsen vill betona att alkohollagen är en skyddslagstiftning med syftet att främja folkhälsan genom att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. En väl fungerande

lagstiftning ökar möjligheten att kontrollera hanteringen och tillgången av alkohol i samhället.

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken i Sverige är att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Flera av de faktorer som bidrar till att vi har ohälsoklyftor finns inom ANDTS-området. Att tillåta gårdsförsäljning skulle öka både tillgängligheten av alkohol och alkoholkonsumtionen. Länsstyrelsen vill därför uppmärksamma att ett eventuellt införande av gårdsförsäljning skulle kunna bidra till att stärka ojämlikheten och ojämställdheten i samhället, snarare än till att minska klyftorna.

Påverkan på barn och unga

Swecos analys i utredningen visar att följderna av att tillåta gårdsförsäljning, främst i städer, skulle kunna innebära ett ökat intresse för alkoholhaltiga drycker och ökad konsumtion samt negativa effekter på barn och unga. Utredningen instämmer i Swecos slutsats och menar att det är en risk som inte går att bortse ifrån. Detta stannar som ett konstaterande i utredningen och länsstyrelsen skulle gärna se ett utvecklat resonemang kring hur barnets bästa har beaktats.

12.2.4 Konsekvenser för de offentliga

En viktig del i länsstyrelsernas tillsynsuppdrag handlar om att ge kommunerna råd och stöd. En ny tillståndsprövning hos kommunerna skulle, utöver råd och stöd, generera ytterligare granskningsuppgifter vid länsstyrelsens tillsyn. En eventuellt ny tillståndsprövning skulle därför medföra en högre arbetsbelastning även för länsstyrelserna varför länsstyrelsen ställer sig frågande till utredningens bedömning att förslaget inte skulle utgöra merarbete för myndigheten.

De som medverkat i beslutet

Detta yttrande har beslutats av landshövding Lotta Finstorp med Hulda Wirsén, Samordnare Norrbottens livsmedelsstrategi och handläggare Josefin Vestin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Lina Segerlund, enhetschef Social hållbarhet medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.